

GORÉ SRCA

V J E R S K I T J E D N I K

GOD. VII.

ZAGREB, 27. SLJECNJA 1952.

BROJ 2

Molitveni primjer

Prije nego će Spasitelj ozdraviti kojeg bolesnika ili obaviti koji posao, podigao bi oči prema nebu i molio bi: U tom bi Ga trebali naslijedovati zemaljski liječnici i radnici, jer svako ozdravljenje i blagoslov na svaki posao dolazi najprije odzgo, a onda od ljudi.

I Apostoli su radnici, sijači i žeteoci svijeta i njima blagoslov dolazi odzgo: »Ne kažete li vi: Još četiri mjeseca i dolazi žetva? Eto, velim vam: Podignite svoje oči i vidite njive, kako se već bijele za žetvu. I koji žanje, prima plaću i sabira plod za život vječni, da se radiju zajedno i koji sije i koji žanje. Jer je u tom istinita riječ, da je drugi, koji sije, a drugi, koji žanje. Ja sam vas poslao da žanjetate, gdje se vi niste trudili, drugi su se trudili, a vi ste u posao njihov unišili.» (Iv. 4, 35-38). Isus je posjao, a u buduće će Apostoli sijati i žeti.

Apostol sadi i zalijeva, ali sv. Pavao kaže Korinćanima: »Mlijekom vas napojih, ne čvrstim jelom, jer još niste mogli, ali ni sad još ne možete, jer ste tjelesni... Ja sam zasadio, Apolo je zolio, a Bog je dao da uzraste. Tako nije ni onaj što, koji sadi, ni onaj, koji zalijeva, nego Bog, koji daje da raste. Onaj, koji sadi i koji zalijeva, jedno su, a svaki će primiti svoju plaću po svemu trudu. Jer mi smo Božji pomagari, a vi ste Božja njiva, Božja gradevinja.» (I. Kor. 3, 9).

Svi treba da očekuju svaki blagoslov od Boga. I ako im kaže Gospodin dade, i donesu kući bogate plodove, tada treba Bogu zahvaliti i priznati, da bez Njega ništa ne možemo: »Kao što loza ne može rodit rod sama od sebe, ako ne ostanе na trsu, tako i vi, ako ne ostanete u meni. Ja sam trs, vi loze. Koji ostaje u meni, i ja u njemu, on rodi mnogi rod, jer bez mene ne možete ništa učiniti.» (Iv. 15, 4-5).

Apostoli su ribari, koji love ljude: »I idući (Isus) pokraj mora Galilejskog, vidje Simona i Andriju, brata Simonova, gdje bacaju mreže u more, jer bijahu ribari. I reče im Isus: Hajde za mnom, i učiniči ću vas ribarima ljudi. I odmah ostavše mreže i podoče za Njime.» (Mark. 1, 16-18).

Apostoli su se bez Boga i bez molitve mnčili cijelu noć i nisu ulovili ništa. Na riječ Spasiteljevih uhvatili su toliku množinu riba, da im se gotovo mreža podera. Simon odgovori Isusu, koji potiče Apostole da bace mrežu u more: »Učitelju, svu noć smo se trudili i ništa nismo uhvatili, ali na Tvoju riječ, bacit ću mreže. I učinivši to uhvatite veliku množinu riba, da im se mreže razdirale.» (Lk. 5, 5-6).

Apostoli su sol zemlje: »Vi ste sol zemlje. Ako li sol obljavitaj, čim će se soliti? Ne vrijedi već ni za što, nego da se baci naprijed i da je ljudi pogaze. Dakle daje Apostolima snagu začina? Primjer kreposti i osobna svetost. Ali nema kreposti i svetosti bez milosti, a nikakve milosti bez molitve.

Apostoli su sunca, koja šalju svoje svjetlost u tamu zabludu i laži, u tvrdnu dužu života. Sunca griju s vrućim žarom onđe, gdje je hladno i smrznuto. Sunca su čvrsta podnožja Crkve. Jutarnje su sunce za djecu, jer ustaja u najlepšem grimiznom crvenilu. Za odrasle

je podnevno sunce sa svojim žarkim moći i obilje. Mlađi omlojavici i bude sjajem. A blago večernje je sunce za umoran. Jakima smalaksava snaga. Ali onima, koji su stigli do večeri svoga života. A svako to sunce dobiva svoju svjetlost i toplinu od Onoga, koji je prava svjetlost svijeta. Dobiva to po molitvi.

Apostoli su grad na gori, koji sa svojim zlatnim vršcima svijetli daleko po svojim zemljama: »Tako neka svijetli svjetlost vaša pred ljudima, da vide vaša dobra djela i slave Oca vašega, koji je na nebesima.» (Mt. 5, 16). Svjetlost Apostola gledaju dakle i promatraju svi dobrini i zli. Za njih se ne bi smjelo nikada reći ono, što se reklo za Farizeje: »Radite po njihovim riječima, a ne po njihovim djelima.» Apostoli moraju moliti, da se za njihovim primjerom povedu i vjernici, i da i oni mole.

Na Apostole je prenesena teška dužnost. Oni moraju predobaviti duše teškim radom. Velikom mukom i žestokom borbom za njihovo spasenje. No njima je sve moguće, ako se mole: »Bog daje umornim snagu i iscrpljenju jakost i

PRAVA LJUBAV PREMA BOGU

Ako koja pobožna osoba ljubi Boga osjećnjom nježnošću, rom, stize radostice i čuti u svojoj ljubavi svaku nascudu, takvu ljubav ne treba prezirati. Takva je ljubav dar Božji i kad se njom pravo služimo, od velike nam je koristi. Ali ako se ta ljubav ne poveže s onom, koja Boga čijem neda sva ona uza svu svoju nježnost ima malu vrijednost. Koja taj ljubi Boga, treba da je još i spremar da se radi za Boga, ako treba, odreće svih zemaljskih dobara, časti prijatelja, rođaka, pa i samog sebe, i mjesto toga da prahvati aironastvo, bol i smrt, onda mu i ona nježna i statka ljubav ima veliku vrijednost. Inače je samo po sebi, snaski se pričinjalo, da je velika i jaka, uistinu malena, slaba i mekušna. Snažna i muštvana ljubav prema Bogu je ona, koja Bogu daje onu vrijednost, koja Ga ide, a stavlja. Ga predse stvari, i nebeske i zemaljske. Samo taka je ljubav Boga dostojna.

Za takvu ljubav ostavio nam je divan primjer engleski mučenik Tomaz Mor. On se usprutio u kralju Henriku VIII., i zato je bio u bašen u tamnicu. Dok je čamlio u tamnici, dodek je njenom na savjet kraljevog suda odigravala u duši Tominio. S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se svih dobara, samo da Njega, najveće Dobro, ne izgubi. Ako poštuje kralja, on će mu vratiči čast i smetak bit će bogat čovjek i sretan skupa s njom i s djecom. Kakva se borba sada odigravala u duši Tominog! S jedne strane nježna ljubav prema dragoj ženi i djeci, a s druge strane ljubav prema Bogu, koja treba da se uzdežne nad sve stvari. I podjedna je ljubav prema Bogu. Mučenak se veselio odrekao svih dobara, života, časti, rođake i svega, što mu je bilo milo i dragoo. Koliko god dakle treba cijeni taj nježnu mlenu ljubav, pobožne udahne suze i slično, mnogo više treba cijeniti onu ljubav, koja u isprobare s Bogom do nježnog našta ne drži, spremna je odreći se

IZLAZAK SUNCA

Noćna vožnja željeznicom ima takođe svaku čar. Noc i u vozi obavljaju putnike svojim krilima, premda predušeno noćno svjetlo hoće da je otišao i oživ, suputnik. Ali to je nemoguće potpuno. Neki su se naseobi na naseobine, a drugi podneću priznane justitice. Neke, državaju od časa na čas, a drugi su napola usnuvi. A imade tih, koji svom rukom gibanjem prate držanje željeznicu što juri prema svome određuju. Toko polako odmije noć. U ljetu već ranu ujutru poslige dva sati javljanju se prvi traci zore, što će loskova svanuti.

Kao andeo na laikom krištanu već je na prozoru probilo prvo svjetljenje, koje tako tihol dolazi kao putnik s dalekih strana. I onda do jučarne svjetlosti i raste, sve više buja i budi uspavanje putnike i, osvijetljuje kraj, kojim juri željeznicu. I plete se u drveću komesiju i javljanju svom glasincima, a komadno i pjevom navještaju, da je nastupila zora.

I za svakim kilometrom, sto ga prevažuje željeznicu, primice se sve buže i bliže dan, koli dolazi s istoka. I već obasjava guste i tamne šume, rasvjetljuje malene siromašne kućice, koje su na poljima bile pozaspale i otkriva pojske puteljke i staze. Tu i tamo izdale se domaće na zdenju, protiru oči i zahvaćaju vodu, da si njenu operu glavu i ruke, I one i ukucani. A onda se začaralo nebo, kada da su ga zapalili mlijuni baklja. I visoki vrhunici brezova i drveća i slamljati krovova kao da su se očarali počarom, što je nemadan bukono.

Sve to tako lijepo, veliko i svećano sili čovjeka da padne na koljenje, da se pođokon Svetogućemu, koji s koljima sjajem otvara novi dan. A sunce se ponovno uzdiže kao da ga dubovne ruke dizaju u strahu strašpolitanu pred njegovim Gospodarom. I naše sreću nad tim dromata izgovara jučarnu molitvu: »Neumrljivo i nevidljivom, Kralju vječkova, jedinomu Bogu neka bude čast i slava uvijek. Amen».

Tako to bude u svakoj krišćanskoj duši, da sama od sebe, nesileno daje jučarni poklon svome Stvoritelju. Svaki čovjek treba da u mladim dasima promatra jučarnu budjenje prirode i izlazak sunca, da onda znade objeli život, kako nam Bog daje novi dan. Da onda ne ulazi u jučar svakoga dana topo i nepromišljen. I da ne misli, da je stvoren samo za rad i život na ovoj zemlji, a ne za Gospodina Stvoritelja, kojemu je dužan uime cijele prirode davati hvalu i stavu.

Bilike će vječće okreći se ujutro prema svijetu, I plete pjevkujući svoje vesele pjesmice u rano jutro. Zar samo da čovjek ne zna za ona čudesna, koja su spomeni sa svakim novim danom! Može li on da bude razvodenjan i bez osjećaja prema Božjim darovima, koje mu Gospodin namerio polaže pred noge!

Zašto u velikim gradovima rano ujutro toliko tisuće na svoj posao sa smrknutim čelom i prezbitirinim lice umjesto veselo i radišno? Cini se, da se na njima čita, da im danas još nijedna svijetla zraka iz sunčane vječnosti nije unišljena u njivebra sret. Tamna lica dolaze iz svih tamnih sobica. Jer nisu naši nijedan čas vremena da sklope svoje ruke na molitvu. Mnogi misle, da je to zastarjela zapovijed i da taj sasmosti običaj ne donosi blagoslov, nego samo teret. Ne misle, da bi ti kradci izlet prema nebu unio u jedinočest dnevnoga rada okrepnu i jakost u njihove duhovnije svjetljenje sramažne duše.

Današnji je moderni vrijez u našim obiteljima takav, da se smatra izgubljenim vremenom razmotriti i nebo i zemlju u svrhnjavarom pogledu. A to bi baš i naširokočin'čevićka na početku dana zažirjalo, topnjom Božjega sunca. Zato se same oni, kojih se mnoge i kine, lišavaju te utjeche? Treba se ramsiti svaki dan, da je čovjek nosilac neumrli duše. Zato bi trebao na ovitici jučarne svijetla privrati: Kralja vječnosti, svoga Gospoda i Krsta, keli izlaz i zapad sunca vodi nevidljivom rokom. Oba u b-u manovom bljedom i ispacenom ljeu eteli dlin titrala vesela zraka jučarske sunce, koja je iz nevskih vistina sibla i ravnjedlja mi dana.

Stigemo te to, da ne bi bilo na svjetlu toliko mrinkle i zavisti, ozorganja i nezadovoljstva, kad bi sv počinjali svole intro jučarom pobožnjev i privržali dobroga D-ja Svetoru, da ih vodi. Dobro živi domelje i nevlastim ljudima maturkar je potisnut i zaboravljen, ta'nom kuhinjama. Treba za same probuditi snajnije jučarskim podzemljem prema Bosni. Tada će biti i vše savjesnosti u radu, vše srdadnosti i poštivanja u slobodarima, vise postjenja u poslovovanju, vše radosti, vše sreću, vše lju-bavlji u rukama. I tada bi to bio i sunčevi plazak u nova bolja vremena, za kojima, besmejno,

Svi ga ljudi poznaju

Da postoji naravni čudoredni zakon, t. j. da postoje pravila ili načela: dobro treba činiti, a zlo izbjegavati; Bogu se moramo klanjati; što ne češ da tebi drugi čini, to ne čini ni ti njemu; sjetlne nagone treba obuzdavati, jer je duša vrednija od tjelesa; da su djeca dužna postaviti roditelje i starje; i da su deset zapovijedi Božjih stvarno naravni čudoredni zakon, za koji bi čovjek doznao i da ga Bog nije objavio o tom su svjedoci svih ljudi svih vremena. Gdje god nalazimo čovjeka, tu nalazimo i spomenika njegove kulture, koji svjedoče, da čovjek počinje raz ud za zemlju dobra i da je čovjek Bogu žrtve prinosis, da je imao lijepo razvijenu društvenu svijest, Stovište, i najpravljniji (najdživlj) je narodi, kao što su Australijski i Pignejski, imaju visoko čudoredno pozitivno, a napose lijepo razvijenu svijest o uređivanju svojih dužnosti prema drugim ljudima. Imajući pred očima općenost naravnog zakona, sasvim ovapravljeno je rekao peganski rimski filozof Ciceron: »Postoji zakon ne napisani, nego prirođen, u koji nismo bili upućeni, nego smo s njim stvoreni, u kojem nismo bili poučeni, nego smo s njim prožeti.«

Sv. Pavao u Poslaničkim Rimljanim govorio je o poganim i kaže, da se pogani neće moći ispričati pred Bogom i time, što nisu imali pisanih zakona, jer imaju zakon upisan u srce, a to je naravni zakon, za koji su čovjek zraka i čuči; obvezu vjerno ga vršiti. Da postoji naravni zakon, krasno svjedoči sv. Augustin, kad kaže: »Kreduj sigurno kazan zakon tvoj, Gospodine, zakon pisan u srca ljudska, koji ne može izbrati se u samu pakost.« Sv. Ivan Zlatousti veli: »Bog je metnus u našu naravnu zakon, koji prosvijetljuje naše misli, a to je savjet, po kojemu čovjek ima naravno znanje o dobru i zлу.« Papa Leon XIII. veli za naravni zakon, da je »osnovni zakon, koji je upisan i urezan u srca pojedinih ljudi.«

Naravni čudoredni zakon, jer je odraz nepromjenljivog vječnog zakona, općenit je i ispravljajući. Naravni čudoredni zakon, jer je naravi živare, vrijedi za sve ljudi svih vremena bez obzira na narodnost, kulturu, vjeru, stalež i dobu. Kako god povijest počela kulturnih naroda, a etnolog je primitivni, svuda se naziva isti naravni zakon. Naravni je zakon tako čvrst i nepromjenljiv, da ga niko ne može ne doknuti, niti izmjeniti, a niti dati oprost od njegove obvezе. Kao što nitko nije na svjetu ne može promjeniti ljudsku narav, tako niko ne može promjeniti na naravni čudoredni zakon, koji je s ljudskom naravu tako povezan, da s njom stoji i pada.

Ne stoji tvrdnja moralnih pozitivistika, da je moral promjenljiv i podvrnut evoluciju i evolucijsku i sve drugu u ljudskom životu. Unatoč razlike u podneblju, hrani, odjevanju, stanovanju, koliko god se ljudi razlikuju u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga, čudoredna načina i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i razvoju, onda bi čudoredni kod kulturnih naroda moralno bili bitno različito od čudoredne divljih i zapuštenih naroda. A to nije. Nego naprotiv, i divljac je jednako kao i obrazovanij ljudi, osudijući i razlikujući u čudi, običajima, vjeri, kulturi i podneblju nazornoga svima su zajedno i ostaju uvijek ista. Nema naroda, koji ne bi htio ljudav prema roditeljima, zahtvačnosti, vjernosti, istinstnosti, iskrenosti, blagosti, zahtvačnosti. Svaki narod i svaki plemeni i žgote abojetvo, kradu, neverju, laž, klevetu i druge mane. Kad bi budoredo bilo promjenjivo i prema tome podvrzano evoluciji i raz

